

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.1.18
KOM(2011) 12 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbos didinimas

SEK(2011) 68 galutinis
SEK(2011) 67 galutinis
SEK(2011) 66 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

ES lygmens veiksnių sporto sektoriuje svarbos didinimas

1. IŽANGA

ES lygmens bendradarbiavimas ir dialogas sporto sektoriuje itin sustiprėjo paskelbus 2007 m. Baltąją knygą dėl sporto¹. Įgyvendinti arba yra įgyvendinami beveik visi prie baltosios knygos pridėtame Pjero de Kuberteno veiksnių plane numatyti veiksmai. Baltojoje knygoje aprašyti sporto ypatumai ir ES vidaus rinkos ir konkurencijos teisės aktų taikymas sporto sektoriui. Įgyvendindama Baltąją knygą dėl sporto Komisija gavo naudingų duomenų ateityje sprendžiamais klausimais. Šis komunikatas nepakeičia baltosios knygos, bet yra pagrįstas jos įgyvendinimo rezultatais.

Daugelyje sričių, pvz., savanoriškos veiklos sporto sektoriuje skatinimo, nepilnamečių apsaugos ir aplinkos apsaugos, baltoji knyga ir toliau yra tinkamas ES lygmens veiklos sporto sektoriuje pagrindas. Be to, remiantis baltąja knyga užmegztas struktūrinis dialogas su sporto sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant metinį ES sporto forumą, o su sportu susijusios veiklos aspektas įtrauktas į atitinkamus ES fondus, programas ir iniciatyvas. Šiame komunikate nenagrinėjami kai kurie klausimai, tačiau tai nereiškia, kad Komisija jų nebelaiko prioritetais, – tai reiškia, kad baltoji knyga tebėra pakankamas pagrindas šiems klausimams spręsti artimiausiais metais.

Kaip paaiškinta baltojoje knygoje, skirtingiems sporto sektoriaus aspektams taikomos skirtingos Sutarties nuostatos. Be to, Lisabonos sutartimi ES suteikiama kompetencija remti, koordinuoti ir papildyti valstybių narių veiksmus sporto sektoriuje, todėl reikia imtis veiksnių siekiant didinti ES lygmens veiksnių sporto sektoriuje svarbą (SESV 165 straipsnis).

Atsižvelgiant į tai, kad baltosios knygos struktūrą, pagrįstą trim išsamiais teminiais skyriais (visuomeninis sporto vaidmuo, ekonominis sporto aspektas ir sporto organizavimas) ir atspindinčią Sutarties nuostatas, palankiai įvertino sporto sektoriaus suinteresuotosios šalys ir ji tapo visuotinai priimtina priemone ES lygmens veiklai bei diskusijoms plėtoti, šis komunikatas pagrįstas tokia pačia struktūra. Kiekvieno skyriaus pabaigoje pateikiamas Komisijai ir valstybėms narėms skirtas neišsamus pavyzdinis galimų klausimų sąrašas pagal atitinkamas jų kompetencijos sritis.

1.1. ES masto viešosios konsultacijos

Tam, kad nustatytų svarbiausius ES lygmeniu sprendžiamus klausimus, rengdama komunikatą Komisija konsultavosi su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis. Be to, ji konsultavosi su valstybėmis narėmis ir pagrindinėmis sporto sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis (ES sporto forumas, dvišalės konsultacijos), rengė konsultacijas internetu ir kreipėsi į

¹ COM(2007) 391, 2007 7 11.

nepriklausomų ekspertų grupę². Ji taip pat atsižvelgė į Europos Parlamento užsakyto tyrimo „Lisabonos sutartis ir ES sporto politika“³ rezultatus.

Konsultuojantis su valstybėmis narėmis paaiškėjo, kad dauguma pritaria, jog ES sporto darbotvarkės prioritetai turėtų būti šie klausimai: sveikatinamasis fizinis aktyvumas, kova su dopingo vartojimu, švietimas ir mokymas, savanoriška veikla ir pelno nesiekiančios sporto organizacijos, socialinė įtrauktis į sportą ir per sportą, įskaitant neįgaliųjų sportą ir lyčių lygybę sporto sektoriuje, tvarus mėgėjų sporto finansavimas ir geras valdymas.

Be minėtų temų, nevyriausybinis sporto sektorius iškėlė klausimų, susijusių su sportinio aktyvumo lygiu, sporto ir fizinės veiklos užtikrinimu visais mokymosi etapais, savanoriškos veiklos skatinimu, kova su smurtu ir diskriminacija, valstybės finansavimu ir būtinybe ES lygmeniu remti tinklų kūrimą ir dalijimąsi gerąja patirtimi.

1.2. ES pridėtinė vertė sporto sektoriuje

Komisija vertina sporto valdymo struktūrų autonomiją, nes tai pagrindinis sporto organizavimo principas. Ji taip pat atsižvelgia į valstybių narių kompetenciją šioje srityje ir laikosi subsidiarumo principo. Vis dėlto įgyvendinant baltąją knygą paaiškėjo, kad kai kuriose srityse ES lygmens veiksmai suteiktų didelės pridėtinės vertės.

ES lygmens veiksmais siekiama remti valstybių narių veiksmus ir prireikus juos papildyti sprendžiant tokias problemas, kaip antai smurtas ir netolerancija sporto renginių metu arba palyginamųjų ES sporto sektoriaus duomenų trūkumas formuojant politiką. Be to, ES lygmens veiksmai, kaip antai suderinta strategija dėl kovos su dopingo vartojimu, sukčiavimo ir susitarimų dėl varžybų baigties problemų sprendimo arba sportininkų agentų veiklos, gali padėti spręsti tarpvalstybinius Europos sporto sektoriuje iškilusius sunkumus.

ES lygmens veiksmais taip pat prisidedama prie bendrųjų strategijos „Europa 2020“ tikslų – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo ir naujų darbo vietų kūrimo, visų pirma skatinant socialinę įtrauktį į sportą ir per sportą, švietimu ir mokymu (įskaitant Europos kvalifikacijų sandarą) ir Europos fizinio aktyvumo gairėmis.

Visose šiame komunikate aptariamose srityse ES lygmens veiksmais galima sudaryti sąlygas sporto sektoriaus suinteresuotosioms šalims keistis informacija ir plėtoti dialogą, skleisti gerąją patirtį ir skatinti Europos sporto sektoriaus tinklų kūrimą. ES lygmens veiksmai padeda skleisti žinias apie ES sporto sektoriaus teisę ir taip užtikrina didesnę Europos sporto teisinį tikrumą.

Šiuo metu Komisija remia sporto sektoriaus projektus ir tinklus specialiai sporto sektoriui skirtomis skatinamosiomis priemonėmis, visų pirma parengiamaisiais sporto sektoriaus veiksmais, arba esamomis įvairių susijusių sričių, kaip antai mokymosi visą gyvenimą, visuomenės sveikatos, jaunimo, pilietybės, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtos, socialinės įtraukties, kovos su rasizmu, aplinkos apsaugos ir kt., programomis.

Toliau vykdomomis skatinamosiomis priemonėmis, kuriomis remiami šiame komunikate nustatyti veiksmai, bus iš dalies grindžiamos diskusijos rengiant kitą daugiametę finansinę

² Viešų konsultacijų rezultatai skelbiami tinklavietėje http://ec.europa.eu/sport/library/doc/a/100726_online_consultation_report.pdf

³ <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?language=en&file=32471>

programą, o šiame dokumente pateikti pasiūlymai bus užtikrinti trumpuoju laikotarpiu dabartiniais ir būsimais parengiamaisiais veiksmais ir specialiais sporto renginiais.

2. VISUOMENINIS SPORTO VAIDMUO

Sportu galima labai prisidėti siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo ir kuriant naujas darbo vietas, nes jis turi teigiamo poveikio socialinei įtraukčiai, švietimui ir mokymui ir visuomenės sveikatai. Sportas padeda mažinti socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros išlaidas, nes sportuojant gerėja sveikata, didėja gyventojų našumas ir užtikrinama geresnė gyvenimo kokybė senatvėje. Sportas skatina socialinę sanglaudą, nes nepaiso socialinių kliūčių, o dėl jo teigiamo poveikio švietimui ir mokymui gerėja žmonių įsidarbinimo galimybės. Savanoriška veikla sporto sektoriuje gali suteikti daugiau galimybių įsidarbinti, skatinti socialinę įtrauktį ir aktyvesnį piliečių, ypač jaunuolių, dalyvavimą. Kita vertus, sporto sektoriuje susiduriama su kai kuriomis grėsmėmis, pvz., dopingu, smurtu ir netolerancija, nuo kurių reikia apsaugoti sportininkus, ypač jaunuosius sportininkus, ir piliečius.

2.1. Kova su dopingo vartojimu

Dopingas ir toliau kelia didelę grėsmę sportui. Sportininkams mėgėjams, naudojantiems dopingo preparatus, kyla rimtas pavojus sveikatai, todėl būtina imtis prevencinių veiksmų, taip pat ir kūno rengybos centruose. Dopingo vartojimo prevencija ir sankcijos už dopingo preparatų vartojimą tebeprisiklauso sporto organizacijų ir valstybių narių kompetencijos sričiai. Komisija remia kovą su dopingo vartojimu ir teikia didelę reikšmę Pasaulinės antidopingo agentūros (PAA), nacionalinių antidopingo organizacijų (NAO), akredituotų laboratorijų, Europos Tarybos ir UNESCO vaidmeniui. Komisija palankiai vertina tai, kad nacionalinės antidopingo organizacijos tampa vis labiau nepriklausomos. Ji taip pat ragina valstybes nares priimti ir paskelbti nacionalinius kovos su dopingo vartojimu veiksmų planus, kad būtų užtikrinti suderinti visų suinteresuotųjų šalių veiksmai.

Daugelis suinteresuotųjų šalių norėtų, kad ES aktyviau dalyvautų kovojant su dopingo vartojimu, pvz., pasirašytų Europos Tarybos antidopingo konvenciją, kiek leidžia šios srities Sąjungos kompetencija. Būtina įvertinti SESV 165 straipsniu Sąjungai suteiktos kompetencijos reikšmę, atsižvelgiant į ES atstovavimą WADA valdymo struktūroje.

Komisija pabrėžia, jog būtina, kad antidopingo taisyklės ir jų taikymas atitiktų ES teisę ir pagrindines teises bei principus, kaip antai pagarbą asmens ir šeiminiam gyvenimui, asmens duomenų apsaugą, teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir nekaltumo prezumpciją. Bet koks galimybių naudotis šiomis teisėmis ir laisvėmis ribojimas turi būti reglamentuojamas teisės aktais ir pagrįstas šių teisių ir proporcingumo principo esme.

Komisija palankiai vertina ES valstybėse narėse vyraujančią tendenciją nustatyti baudžiamosios teisės nuostatas, taikomas organizuotų tinklų vykdomai prekybai dopingo preparatais, arba griežtinti galiojančias nuostatas.

2.2. Švietimas, mokymas ir kvalifikacijos sporto sektoriuje

Mokymo programose ir užklasinėje veikloje turėtų būti numatyta nedidelėmis sąnaudomis skirti daugiau laiko sportui ir fizinei veiklai. Fizinio lavinimo programų kokybė ir mokytojų kvalifikacijos kelia susirūpinimą daugelyje valstybių narių. Sporto organizacijų ir švietimo institucijų bendradarbiavimas naudingas abiem sektoriams ir jį galėtų remti universitetai.

2008 m. Europos Vadovų Tarybai paraginus spręsti sportininkų dvejopo pobūdžio profesinės veiklos⁴ klausimą, Komisija pabrėžia, kaip svarbu užtikrinti jauniems profesionaliems sportininkams galimybę be sportinės karjeros įgyti kokybišką išsilavinimą. Treniruotis ir dalyvauti varžybose į Europą atvykstantys jauni sportininkai, visų pirma iš trečiųjų šalių, dėl pažeidžiamos savo padėties susiduria su daugybe pavojų. Sporto centrų kokybė ir jų darbuotojų kompetencija turėtų būti pakankamai aukšta, kad būtų apsaugota sportininkų dorovė, mokymo raida ir profesiniai interesai.

Valstybės narės ir sporto sektoriaus suinteresuotosios šalys pripažįsta, kad sporto sektoriuje būtini aukštesnės kvalifikacijos darbuotojai. Atsižvelgiant į aukštą profesinę kvalifikaciją ir su sportu susijusių profesijų įvairovę, taip pat didėjančią judumą ES, būtina įtraukti su sportu susijusias kvalifikacijas į nacionalines kvalifikacijų sistemas, kad jos būtų susietos su Europos kvalifikacijų sandara (EKS). Būtina didinti savanorių kvalifikacijų ir su sportu susijusioms profesijoms reikalingų kvalifikacijų tvirtinimo ir pripažinimo skaidrumą.

2.3. Smurto ir netolerancijos prevencija ir kova su šiomis problemomis

Brutalus žiūrovų elgesys ir viešosios tvarkos pažeidimai – visoje Europoje paplitęs reiškinys, todėl būtina Europos lygmens strategija, kurią sudarytų priemonės susijusiai rizikai mažinti. Iki šiol, bendradarbiaujant su Europos Taryba, ES veiksmų tikslas buvo užtikrinti tinkamą piliečių apsaugą tarptautinių futbolo varžybų metu viešosios tvarkos palaikymo priemonėmis. Siekiant nustatyti platesnio masto strategiją, kuri būtų taikoma ir kitoms su sportu susijusioms sritims ir pagrįsta prevencija bei teisėsauga, turės aktyviau bendradarbiauti atitinkamos suinteresuotosios šalys, kaip antai policijos tarnybos, teisminės institucijos, sporto organizacijos, aistruolių organizacijos ir valdžios institucijos.

Kaip matyti iš naujausios ES pagrindinių teisių agentūros ataskaitos⁵, rasizmas, ksenofobija ir kitos netolerancijos formos ir toliau kelia problemų Europos sportui, taip pat ir mėgėjų lygmeniu. Valstybės narės skatinamos užtikrinti visapusišką ir veiksmingą Tarybos pamatinio sprendimo 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis perkėlimą į nacionalinę teisę, ir remti kovos su šiais reiškiniais veiksmus.

2.4. Sveikatinamasis sporto vaidmuo

Fizinis aktyvumas – vienas svarbiausių sveikatos veiksnių šiuolaikinėje visuomenėje, galintis iš esmės padėti spręsti viršsvorio ir nutukimo problemą ir užkirsti kelią kai kurioms rimtoms ligoms. Sportas – esminis visos viešosios politikos strategijos, skirtos skatinti fizinį aktyvumą, veiksnys. 2008 m. ES sporto ministrai neoficialiai pritarė ES fizinio aktyvumo gairėms, kuriose pateikiama rekomendacijų kaip ES, nacionalinio ir vietos lygmens politika ir priemonėmis sudaryti palankesnes sąlygas piliečiams kasdien užsiimti fizine veikla. Kai kurios valstybės narės šiomis gairėmis pasinaudojo rengdamos savo politines iniciatyvas.

Sveikata ir fizinis aktyvumas nepaprastai glaudžiai susiję tarpusavyje, todėl fizinio aktyvumo skatinimas įtrauktas į 2007 m. Baltąją knygą dėl Europos strategijos su mityba, antsvoriu ir nutukimu susijusioms sveikatos problemoms spręsti⁶. Siekdamas įgyvendinti šią strategiją,

⁴ 2008 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos deklaracija.

⁵ Rasizmas, etninė diskriminacija ir migrantų bei mažumų atskirtis sporte. Padėties Europos Sąjungoje lyginamoji apžvalga (2010 m.), http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm

⁶ COM(2007) 279 galutinis, 2007 5 30.

kai kurios valstybės narės investavo į fizinį aktyvumą kaip priemonę sveikatai gerinti, o įvairios suinteresuotosios šalys išsipareigojo vykdyti sveikatinamąją fizinę veiklą skatinančius projektus.

Fizinio aktyvumo lygis ir viešosios politikos strategijos įvairiose valstybėse narėse iš esmės skiriasi, todėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo (SFA) sąvoka, apimanti įvairius sektorius, kaip antai sporto, sveikatos, švietimo, transporto, miestų planavimo, visuomenės saugos ir darbo aplinkos, kelia nemažai sunkumų. Fizinį aktyvumą nuo pat mažens būtų galima dar aktyviau skatinti pasitelkiant nacionalines švietimo sistemas. Reikėtų toliau plėtoti didelės ES pridėtinės vertės turinčius tarpvalstybinius gerosios patirties mainus, kuriais siekiama remti nacionalinių fizinio aktyvumo gairių rengimą ir įgyvendinimą.

2.5. Socialinė įtrauktis į sportą ir per sportą

Neįgalieji turi teisę vienodomis sąlygomis dalyvauti sportinėje veikloje. ES ir valstybės narės pasirašė JT neįgaliųjų teisių konvenciją, kurioje nustatytas išsipareigojimas imtis atitinkamų priemonių šioms teisėms užtikrinti. Svarbu užtikrinti, kad šios konvencijos nuostatos būtų visapusiškai įgyvendinamos.

Kai kuriose sporto sektoriaus srityse moterims nepakankamai atstovaujama. Pagal Moterų ir vyrų lygybės strategiją (2010–2015 m.) Komisija ragins įtraukti lyčių aspektą į su sportu susijusią veiklą.

Sportu užtikrinami geri imigrantų ir priimančiosios visuomenės santykiai ir taip skatinama integracija ir kultūrų dialogas. Sportas vis dažniau įtraukiamas į konkrečias imigrantams skirtas programas, tačiau nacionaliniu lygmeniu taikomi iš esmės skirtingi metodai. Be to, sportas gali suteikti postūmį socialinei mažumų ir kitų pažeidžiamų arba blogesnėje padėtyje esančių asmenų grupių įtraukčiai ir geresniam bendruomenių tarpusavio supratimui skatinti, ypač buvusiose konfliktų zonose.

VISUOMENINIS SPORTO VAIDMUO
<i>Kova su dopingo vartojimu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisija</i> pateiks derybų dėl ES prisijungimo prie Europos Tarybos antidopingo konvencijos įgaliojimo projektą. • <i>Komisija</i> ieškos tinkamiausio būdo griežtinti priemones, taikomas organizuotų tinklų vykdymui prekybai dopingo preparatais, įskaitant, jei įmanoma, baudžiamosios teisės nuostatas. • <i>Komisija</i> remis tarpvalstybinius antidopingo tinklus, įskaitant prevencinio pobūdžio tinklus, skirtus sportininkams mėgėjams, sportui apskritai ir kūno rengybai.
<i>Švietimas, mokymas ir kvalifikacijos sporto sektoriuje</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisija</i> pagal mokymosi visą gyvenimą programą remis novatoriškas fizinio aktyvumo mokykloje iniciatyvas. • <i>Komisija ir valstybės narės</i> parengs Europos gaires dėl suderinto sportinio ugdymo ir bendrojo lavinimo (dvejopo pobūdžio profesinė veikla).

- *Komisija ir valstybės narės* skatins įtraukti su sportu susijusias kvalifikacijas į Europos kvalifikacijų sandarą. Šiuo tikslu skatins neformaliojo mokymosi ir savimokos, atliekant, pavyzdžiui, savanorišką veiklą sporto sektoriuje, patvirtinimą.

Smurto ir netolerancijos prevencija ir kova su šiomis problemomis

- *Komisija ir valstybės narės* nustatys ir įgyvendins tarptautinių sporto renginių saugumo priemones ir saugos reikalavimus, įskaitant policijos pareigūnams skirtą Europos lygmens mokymą ir tarpusavio vertinimo projektus, susijusius su brutaliu žiūrovų elgesiu.
- *Komisija* rems veiklą, kuria siekiama kovoti su rasizmu, ksenofobija, homofobija ir kitomis netolerancijos apraiškomis sporte.

Sveikatinamoji sporto reikšmė

- *Komisija ir valstybės narės*, remdamosi ES fizinio aktyvumo gairėmis, toliau dės pastangas rengiant nacionalines gaires, įskaitant peržiūros ir koordinavimo procesą, ir svarstys galimybę pateikti šios srities Tarybos rekomendaciją.
- *Komisija* rems tarpvalstybinius sveikatinamojo fizinio aktyvumo projektus ir tinklus.

Socialinė įtrauktis į sportą ir per sportą

- *Komisija ir valstybės narės*, įgyvendindamos Europos strategiją dėl negalios, parengs galimybių dalyvauti sporto organizacijų veikloje bei sporto renginiuose ir naudotis sporto patalpomis standartus ir užtikrins jų sklaidą.
- *Komisija ir valstybės narės* skatins neįgaliųjų dalyvavimą Europos sporto renginiuose ir konkrečiai neįgaliesiems skirtų renginių organizavimą, visų pirma remdamos tarpvalstybinius projektus ir tinklus. Šiuo tikslu jos rems mokslinius tyrimus, susijusius su neįgaliesiems skirta specializuota sporto įranga.
- *Komisija* rems tarpvalstybinius projektus, kuriais skatinama sudaryti moterims geresnes galimybes užimti sporto sektoriaus vadovų postus ir užtikrinti blogesnėje padėtyje esančioms moterims galimybes sportuoti. Šiuo tikslu ji sieks sportą įtraukti į moterų vadovių duomenų bazę ir tinklą.
- *Komisija* rems tarpvalstybinius projektus, kuriais sportu ir dalijimusi gerąja patirtimi siekiama skatinti socialinę pažeidžiamų ir blogesnėje padėtyje esančių asmenų grupių integraciją.

3. EKONOMINIS SPORTO ASPEKTAS

Sportas – didelis ir sparčiai augantis ekonomikos sektorius, svariai prisidedantis prie augimo ir darbo vietų kūrimo tikslų, teikiantis pridėtinės vertės, darantis teigiamą poveikį užimtumui ir skatinantis didesnę nei vidutinis augimą. Sporto sektoriuje sukuria apie 2 proc. pasaulio BVP⁷. Didelio masto sporto renginiai ir varžybos suteikia didelį postūmį Europos turizmo

⁷ Pasaulio ekonomikos forumas, Davosas, 2009 m.

sektorius plėtrai. Taigi sportas padeda siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. Įrodymais pagrįstos politikos formavimui būtini palyginami duomenys. Vis dėlto, nepaisant bendros ekonominės sporto svarbos, didžioji dalis sporto renginių vyksta ne pelno organizacijų ir savanoriškos veiklos lygmeniu. Susirūpinimą kelia tvarus šių organizacijų finansavimas, todėl reikėtų didinti finansinį profesionalaus ir mėgėjų sporto solidarumą.

3.1. Įrodymais pagrįstos sporto politikos formavimas

Lisabonos sutarties nuostatomis dėl sporto įgyvendinti būtini patikimi įrodymai, įskaitant palyginamus ES masto duomenis apie socialinį ir ekonominį sporto aspektus. Komisija sudaro palankesnes sąlygas bendradarbiavimui ES lygmeniu, kad naudojantis sporto palydovinėmis sąskaitomis⁸ būtų galima nustatyti ekonominį sporto vaidmenį. Į glaudesnę bendradarbiavimą, siekiant geriau skleisti žinias apie sportą ES, reikėtų įtraukti universitetus, sporto sektorių, sporto sektoriaus suinteresuotąsias šalis ir nacionalines bei Europos viešąsias institucijas.

3.2. Tvarus sporto finansavimas

Naudojimas intelektinės nuosavybės teisėmis sporto sektoriuje, kaip antai sporto renginių transliacijos arba prekybos licencija, sudaro didelę dalį profesionalaus sporto pajamų. Dažniausiai dalis iš šių šaltinių gautų pajamų skiriama žemesnėms sporto sektoriaus grandims.

Komisija mano, kad laikantis ES konkurencijos teisės ir vidaus rinkos taisyklių būtina užtikrinti veiksmingą pajamų iš šių šaltinių apsaugą, kad būtų garantuotas nepriklausomas sporto veiklos Europoje finansavimas. Parduodant sporto transliacijų teises reikėtų atsižvelgti į skirtingus rinkos poreikius bei kultūrinius ypatumus ir užtikrinti, kad būtų laikomasi vidaus rinkos ir konkurencijos teisės.

Bendras sporto transliacijų teisių pardavimas – geras sporto sektoriaus finansinio solidarumo ir persikirstymo mechanizmo veikimo pavyzdys. Nors bendras sporto transliacijų teisių pardavimas neišvengiamai apriboja konkurenciją pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, jo teikiama nauda gali atsverti neigiamą poveikį, o laikantis tam tikrų sąlygų gali atitikti SESV 101 straipsnio 3 dalyje nustatytus išimties taikymo kriterijus. Komisija rekomenduoja sporto asociacijoms nustatyti bendro sporto transliacijų teisių pardavimo sistemas, kad būtų užtikrintas tinkamas pajamų persikirstymas, visapusiškai laikantis ES konkurencijos teisės ir nepažeidžiant visuomenės teisės gauti informacijos.

Privačių veiklos vykdytojų ar valstybės rengiami azartiniai lošimai (įskaitant sporto lažybas ir loterijas) tiesiogiai arba netiesiogiai padeda finansuoti sportą visose ES valstybėse narėse. Toks finansavimas gali būti susijęs su finansiniais valstybės rengiamų loterijų ir sporto sektoriaus ryšiais, biudžeto lėšomis, kuriais gali būti finansuojamas sportas, naudojimusi tam tikromis teisėmis ir sutartimis su rėmėjais.

Sporto sektoriaus suinteresuotosios šalys susiduria su sunkumais, siekdamos užsitikrinti nuolatinę iš azartinių lošimų gaunamas sporto sektoriaus pajamas. Toliau sprendžiant azartinių lošimų paslaugų teikimo vidaus rinkoje klausimą, reikėtų atsižvelgti į jų raginimus užtikrinti tvarų sporto finansavimą iš privačių ir viešųjų šaltinių ir finansinį sporto sektoriaus

⁸ Satelitinė sąskaita – statistikos sistema, skirta išsiaiškinti konkrečios pramonės šakos (šiuo atveju sporto sektoriaus) ekonominę svarbą nacionalinei ekonomikai. Sporto satelitinė sąskaita filtruoja nacionalines sąskaitas pagal su sportu susijusią veiklą, kad būtų gauti su sporto pridėtine verte susiję duomenys.

stabilumą. Valstybės narės taiko skirtingus intelektualinės nuosavybės teisių ir azartinių lošimų reguliavimo metodus, ypač dėl sporto varžybų organizatorių nuosavybės teisių taikymo sritys atsižvelgiant į jų organizuojamus renginius, ir dėl teisių į atvaizdą.

Siekdama geriau suvokti šias problemas, Komisija pradėjo ES mėgėjų sporto finansavimo tyrimą. Tyrimas turėtų parodyti tikrą įvairių mėgėjų sporto finansavimo šaltinių, kaip antai viešųjų subsidijų (valstybės, regiono ir vietos valdžios), namų ūkių įnašų, iš savanoriškos veiklos gautų lėšų, rėmėjų ir iš žiniasklaidos bei azartinių lošimų rengimo gaunamų pajamų, svarbą. Tyrimo rezultatai parodys, ar būtina imtis kokių nors sprendimų šioje srityje.

3.3. ES valstybės pagalbos taisyklių taikymas sporto sektoriui

Visose ES valstybėse narėse valdžios institucijos įvairiais būdais finansuoja sportą. Kai kurioms priemonėms, pvz., labai mažoms paramos sumoms, kurioms taikomas *de minimis* reglamentas, gali būti netaikoma SESV 107 straipsnio 1 dalis. Jei įvykdytos šiame straipsnyje išdėstytos sąlygos, valstybės pagalba iš esmės yra nesuderinama su ES teise, nebent taikytina viena iš SESV 107 straipsnio leidžiančių nukrypti nuostatų. Nors Bendras bendrosios išimties reglamentas valstybės pagalbai, skirtai sportui, savaime nėra taikomas, gali būti taikomas kai kurios šio reglamento nuostatos. Tokiu atveju valstybės pagalbą galima laikyti atitinkančia ES teisę ir apie ją nebūtina iš anksto pranešti Komisijai. Kitu atveju pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį Komisijai būtina iš anksto pranešti apie naują pagalbą ir ji gali būti skirta tik Komisijai priėmus teigiamą sprendimą. Priimta tik keletas sprendimų dėl valstybės pagalbos sportui, taigi, kaip panašioje padėtyje esančių kitų sektorių atveju, suinteresuotosios šalys kelis kartus prašė tiksliau paaiškinti nuostatas dėl infrastruktūros ir sporto organizacijų finansavimo.

3.4. Regionų vystymasis ir įsidarbinimo galimybės

ES lėšas būtų galima skirti projektams ir veiksams, kuriais remiama tvari sporto infrastruktūra. Pavyzdžiui, siekiant visapusiškai išnaudoti sportą kaip priemonę skatinti vietos ir regionų vystymąsi, miestų atnaujinimą, kaimo plėtrą, įsidarbinimo galimybes, darbo vietų kūrimą ir darbo rinkos integraciją, struktūrinių fondų lėšomis galima remti investicijas, atitinkančias veiksmų programose nustatytus prioritetus. Regionų suinteresuotosioms šalims (savivaldybėms ir regionams) tenka svarbus vaidmuo užtikrinant sporto finansavimą ir galimybes sportuoti, todėl jos turėtų aktyviau dalyvauti šio sektoriaus ES lygmens diskusijose.

EKONOMINIS SPORTO ASPEKTAS

Įrodymais pagrįstos sporto politikos formavimas

- *Komisija ir valstybės narės* parengs sporto palydovines sąskaitas, atitinkančias Europos lygmeniu nustatytą apibrėžtį.
- *Komisija* remis universitetų tinklą, siekdama skatinti novatorišką ir įrodymais pagrįstą sporto politiką.
- *Komisija* nagrinės galimybę sukurti sporto stebėsenos ES sistemą, skirtą analizuoti tendencijas, rinkti duomenis, aiškinti statistiką, palengvinti mokslinius tyrimus, atlikti apklausas bei tyrimus ir skatinti informacijos mainus.

Tvarus sporto finansavimas

- *Komisija* užtikrins, kad įgyvendinant Europos skaitmeninės darbotvarkės iniciatyvą būtų

atsižvelgiama į intelektualinės nuosavybės teises, kurių klausimas gali kilti dėl sporto renginių transliavimo.

- *Komisija* pradės tyrimą, skirtą atsižvelgiant į ES teisinę sistemą išnagrinėti sporto rungtynių organizatorių teises ir teises į atvaizdą.
- *Komisija ir valstybės narės*, bendradarbiaudamos su sporto sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis, nagrinės galimybes stiprinti finansinį sporto sektoriaus mechanizmų solidarumą, visapusiškai laikantis ES konkurencijos taisyklių.
- *Komisija ir valstybės narės*, siekdamos skaidraus ir tvaraus sporto finansavimo ir remdamosi ES mėgėjų sporto finansavimo tyrimo rezultatais, aptars geriausių su dabartiniais finansavimo mechanizmais susijusių patirtį.

ES valstybės pagalbos taisyklių taikymas sportui

- *Komisija* stebės valstybės pagalbos teisės taikymą sporto sektoriuje ir prireikus parengs gaires, jei padaugėtų valstybės pagalbos sporto sektoriuje prašymo atvejų.

Regionų vystymasis ir įsidarbinimo galimybės

- *Komisija ir valstybės narės* sieks visapusiškai išnaudoti Europos regioninės plėtros fondo teikiamas galimybes remti sporto infrastruktūrą, tvarią sportinę veiklą ir užsiėmimus gryname ore, skatinančius regionų ir kaimo plėtrą, ir Europos socialinio fondo teikiamas galimybes gerinti sporto sektoriaus darbuotojų įgūdžius ir įsidarbinimo galimybes.

4. SPORTO ORGANIZAVIMAS

4.1. Gero sporto sektoriaus valdymo skatinimas

Geras sporto sektoriaus valdymas – būtina sporto organizacijų autonomijos ir savireguliacijos sąlyga. Nors neįmanoma nustatyti vieno Europos sporto sektoriaus valdymo modelio dėl skirtingų disciplinų ir įvairių šalių skirtumų, Komisija mano, kad esama tarpusavyje susijusių principų, kuriais pagrįstas sporto sektoriaus valdymas Europos lygmeniu, pvz., autonomija laikantis teisės, demokratija, sprendimų priėmimo skaidrumas ir atskaitomybė ir suinteresuotųjų šalių įtrauktis. Geras sporto sektoriaus valdymas – būtina sąlyga siekiant spręsti su sportu ir ES teisine sistema susijusius uždavinius.

4.2. Specifinis sporto pobūdis

Specifinis sporto pobūdis – Europos Sąjungos Teisingumo Teismo įtvirtinta teisinė sąvoka, į kurią įvairiomis aplinkybėmis jau atsižvelgia ES institucijos ir kuri buvo išsamiai išnagrinėta Baltojoje knygoje dėl sporto ir prie jos pridėtame Komisijos tarnybų dariniame dokumente. Dabar ši sąvoka yra įtvirtinta SESV 165 straipsnyje. Ji apima visus ypatumus, kuriais pasižymi sportas, kaip antai rungtyniaujančių sportininkų tarpusavio priklausomybę arba piramidės formos atvirų varžybų struktūrą. Į specifinį sporto pobūdį atsižvelgiama vertinant, ar sporto taisyklės atitinka ES teisės reikalavimus (pagrindines teises, laisvą judėjimą, diskriminacijos draudimą, konkurenciją ir t. t.).

Sporto taisyklės paprastai yra susijusios su sporto varžybų rengimu ir tinkama jų eiga. Jas nustato sporto organizacijos ir jos turi atitikti ES teisę. Vertindama, ar sporto taisyklės atitinka

ES teise, Komisija nagrinėja tikslų, kurių siekiama tomis taisyklėmis, teisėtumą ir sprendžia, ar ribojantis taisyklių poveikis yra būtinas ir proporcingas siekiamiems tikslams. Teisėti sporto organizacijų tikslai gali būti susiję su, pavyzdžiui, sporto varžybų sąžiningumu, rezultatų neapibrėžtumu, sportininkų sveikatos apsauga, jaunų sportininkų samdymu ir mokymo skatinimu, finansiniu sporto klubų ar komandų stabilumu arba vienoda ir nuoseklia konkrečios sporto šakos praktika (žaidimo taisyklės).

Plėtodama dialogą su sporto sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis Komisija toliau sieks pagal konkrečias temas paaiškinti ES teisę ir profesionalų bei mėgėjų sporto taisyklių ryšį. Valstybių narių prašymu ir pasikonsultavusi su sporto sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis, Komisija yra pasiryžusi skatinti deramai atsižvelgti į specifinį sporto pobūdį ir toliau teiks atitinkamas gaires. Dėl ES konkurencijos teisės taikymo, Komisija toliau taikys Reglamente (EB) Nr. 1/2003 nustatytą tvarką.

4.3. Laisvas sportininkų judėjimas ir pilietybė

Sporto organizavimas nacionaliniu lygmeniu yra susiformavusios Europos sporto tradicijos dalis. Nors Sutartimi draudžiama diskriminacija dėl pilietybės ir įtvirtintas laisvo darbuotojų judėjimo principas, Teisingumo Teismas atsižvelgė į poreikį išsaugoti tam tikrus specifinius sporto ypatumus priimdamas ankstesnius sprendimus, susijusius su nacionalinių rinktinių sudėtimi arba komandinių sporto šakų žaidėjų perėjimo į kitą klubą terminais.

Profesionalaus sporto sektoriuje tiesiogiai diskriminuojančios taisyklės (kaip antai žaidėjų kvotos pagal pilietybę) yra nesuderinamos su ES teise. Kita vertus, taisyklės, kurios yra netiesiogiai diskriminuojančios (kaip antai vietoje išugdytų žaidėjų kvotos) arba trukdo laisvam darbuotojų judėjimui (jaunų žaidėjų įdarbinimo ir mokymo išlaidų kompensavimas), gali būti laikomos atitinkančiomis ES teisę, jei jomis siekiama teisėto tikslo ir jos būtinos bei proporcingos siekiamam tikslui.

Vadovaujantis SESV 45 straipsniu, laisvo judėjimo taisyklės taikomos tik darbuotojams ir profesionaliems sportininkams, susijusiems su ekonomine veikla. Tačiau laisvo judėjimo taisyklės taip pat taikomos mėgėjų sportui, nes Komisija mano, kad pagal SESV 18, 21 ir 165 straipsnius, bendrasis ES bet kokios diskriminacijos dėl pilietybės sporto sektoriuje draudimo principas taikomas visiems ES piliečiams, kurie naudojami laisvo judėjimo teise, įskaitant sportininkus mėgėjus.

Komisija pradėjo tyrimą, kuriuo siekia įvertinti Sutarties nuostatų dėl nediskriminavimo pilietybės pagrindu poveikį atskiroms sporto šakoms. Laisvo judėjimo gairės pateikiamos prie šio komunikato pridėtame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente. Daugiau gairių galima rasti Komisijos komunikate „Užtikrintas laisvas darbuotojų judėjimas. Teisės ir pagrindiniai pokyčiai“ priimtam 2010 m. liepos 13 d.⁹

4.4. Žaidėjų perėjimo į kitą klubą taisyklės ir žaidėjų agentų veikla

Po diskusijų su Komisija 2001 m. dėl antimonopolinės bylos, į FIFA reglamentus dėl žaidėjų statuso ir perėjimo į kitą klubą buvo įtrauktos naujos taisyklės. Žaidėjų perėjimo į kitą klubą klausimas nuolat susilaukia visuomenės dėmesio, nes susirūpinimą kelia susitarimų teisėtumas ir susijusių finansinių srautų skaidrumas. Komisija mano, kad pats laikas atlikti bendrą Europos profesionalių žaidėjų perėjimo į kitą klubą taisyklių vertinimą.

⁹ COM(2010) 373.

2009 m. Komisijos prašymu atliktame nepriklausomame tyrime dėl žaidėjų agentų pateikiama ES žaidėjų agentų veiklos apžvalga. Pagrindinės nustatytos problemos yra etinio pobūdžio, kaip antai finansiniai nusikaltimai ir jaunų žaidėjų išnaudojimas, ir kelia pavojų sporto varžybų sąžiningumui ir sportininkų sveikatai bei dorovei. Tyrimu taip pat nustatyta neatitikimų, susijusių su metodais, kuriais valdžios institucijos ir privačios įstaigos reguliuoja agentų veiklą Europoje.

4.5. Sporto varžybų sąžiningumas

Komandinių sporto šakų klubų licencijų sistemose yra tinkama priemonė varžybų sąžiningumui užtikrinti. Tai veiksmingas būdas skatinti gerą valdymą ir finansinį stabilumą. Komisija palankiai vertina priemonių, skirtų didinti finansinį Europos futbolo sąžiningumą, priėmimą ir primena, kad jas taikant turi būti laikomasi vidaus rinkos ir konkurencijos taisyklių.

Susitarimai dėl varžybų baigties pažeidžia etiką ir sporto sąžiningumą. Ar jie būtų susiję su poveikio darymu lažyboms, ar sportiniais tikslais, tai – korupcijos forma, kuriai taikomos sankcijos pagal nacionalinę baudžiamąją teisę. Tarptautiniai nusikaltėlių tinklai dalyvauja sudarant susitarimus dėl varžybų baigties, kurie yra susiję su neteisėtomis lažybomis. Dėl sporto populiarumo visame pasaulyje ir tarpvalstybinio lažybų veiklos pobūdžio ši problema dažnai viršija nacionalinių valdžios institucijų kompetenciją. Sporto sektoriaus suinteresuotosios šalys bendradarbiauja su privačiomis ir viešosiomis lažybų įmonėmis siekdamas parengti išankstinio perspėjimo sistemas ir švietimo programas, tačiau rezultatai yra nevienareikšmiai. Nagrinėdama veiksnius, kurie galėtų padėti veiksmingiau spręsti susitarimų dėl varžybų baigties problemą nacionaliniu, Europos ir tarptautiniu lygmeniu, Komisija bendradarbiaus su Europos Taryba. Sporto varžybų sąžiningumas – vienas iš klausimų, kuris bus nagrinėjamas būsimoje Komisijos konsultacijoje dėl internetinių azartinių lošimų paslaugų teikimo ES.

4.6. Europos socialinis dialogas sporto sektoriuje

Socialinis dialogas – svarbiausias Europos socialinio modelio aspektas, suteikiantis darbdaviams, sportininkams ir sporto sektoriaus darbuotojams galimybę kurti sporto sektoriaus darbo santykius, pagrįstus nepriklausomu dialogu bendrojoje ES teisėkūros ir institucinėje struktūroje. 2008 m. profesionalaus futbolo sektoriuje įsteigtas Europos socialinio dialogo komitetas. Komitetas daug nuveikė siekdamas nustatyti futbolininkams taikytinus minimalius sutartinius reikalavimus.

Be to, kelios potencialios Europos socialinių partnerių organizacijos pareiškė norinčios įsteigti sporto ir aktyvaus laisvalaikio sektorių socialinio dialogo komitetą. Komisija palankiai vertina šią iniciatyvą ir ragina socialinius partnerius toliau didinti atstovavimą savo interesams ES lygmeniu. Siekdama padėti užmegzti šį dialogą, ji siūlys nustatyti bandomąjį laikotarpį.

SPORTO ORGANIZAVIMAS

Gero sporto sektoriaus valdymo skatinimas

- *Komisija ir valstybės narės* skatins gerą sporto sektoriaus valdymą keisdamosi gerąja patirtimi ir teikdamos tikslinę paramą konkrečioms iniciatyvoms.

Specifinis sporto pobūdis

- *Komisija* teiks pagalbą ir temines gaires, susijusias su specifinio sporto pobūdžio sąvokos vartojimu.

Laisvas sportininkų judėjimas ir pilietybė

- *Komisija* paskelbs gaires, kaip derinti Sutarties nuostatas dėl pilietybės ir atskirų sporto šakų varžybų rengimą nacionaliniu lygmeniu.
- *Komisija* 2012 m. įvertins taisyklių dėl vietoje išugdytų komandinių sporto šakų žaidėjų poveikį.

Žaidėjų perėjimo į kitą klubą taisyklės ir žaidėjų agentų veikla

- *Komisija* pradės tyrimą dėl ekonominių ir teisinių žaidėjų perėjimo į kitą klubą aspektų ir jų poveikio sporto varžyboms. Šiuo tikslu ji pateiks komandinių sporto šakų žaidėjų perėjimo į kitą klubą gaires.
- *Komisija* surengs konferenciją, kurioje bus nuodugniai nagrinėjami galimi būdai ES institucijoms ir sporto sektoriaus suinteresuotosioms šalims (federacijoms, lygoms, klubams, žaidėjams ir agentams) gerinti su žaidėjų agentų veikla susijusią padėtį.

Europos sporto sektoriaus socialinis dialogas

- *Komisija* remis socialinius partnerius ir sporto organizacijas, kad būtų plėtojamas ES lygmens sporto ir laisvalaikio sektorių socialinis dialogas ir aptariamos naujos susijusios temos, kaip antai sutarčių pastovumas, švietimas ir mokymas, sveikata ir saugumas, užimtumas ir nepilnamečių darbo sąlygos, agentų vaidmuo arba kova su dopingo vartojimu.

5. BENDRADARBIAVIMAS SU TREČIOSIOMIS ŠALIMIS IR TARPTAUTINĖMIS ORGANIZACIJOMIS

Lisabonos sutartimi Sąjunga ir valstybės narės raginamos skatinti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis sporto organizacijomis. Atsižvelgiant į sporto organizavimą žemyno mastu ir atnaujintą bendrą sutarimą dėl plėtros, pirmenybę reikėtų teikti bendradarbiavimui su trečiosiomis Europos šalimis, visų pirma šalimis kandidatėmis, potencialiomis šalimis kandidatėmis ir Europos Taryba.

BENDRADARBIAVIMAS SU TREČIOSIOMIS ŠALIMIS IR TARPTAUTINĖMIS ORGANIZACIJOMIS

- *Komisija* nustatys tarptautinio bendradarbiavimo sporto klausimais mastą, daugiausia dėmesio skirdama bendradarbiavimui su Europos trečiosiomis šalimis, visų pirma šalimis kandidatėmis, potencialiomis šalimis kandidatėmis ir Europos Taryba.

6. IŠVADA

Komisija mano, kad atsižvelgiant į sporto sektoriaus pasiūlymų sudėtingumą, būtina tęsti neoficialų valstybių narių organizacijų bendradarbiavimą, kad būtų užtikrintas nuolatinis

dalijimasis gerąja patirtimi ir rezultatų sklaida. Komisija toliau remis neoficialias sporto sektoriaus darbo grupes, kurias nori išlaikyti arba kurti valstybės narės ir kurios toliau teiks ataskaitas ES sporto srities vadovams.

Europos Parlamentas ir Taryba raginami paremti šiame komunikate išdėstytus pasiūlymus ir pateikti būsimos veiklos prioritetus.